

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก
**The Study of Administration of Child Development Centers According to
National Standard for Early Childhood Care Under the Local
Government Organization, Phitsanulok Province**

ณัฐปภัทร์ มาเวหา และ นิคม นาค้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Natpaphat Maweha and Nikom Nakai

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: natpaphat.m@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในมาตรฐานที่ 1 ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 4.44$ และ S.D. = 0.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการบุคลากร และด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบตามลำดับ

คำสำคัญ: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

Abstracts

The objective of the study was to study the conditions of Administration of Child Development Centers According to National standard for Early Childhood Care Under the Local Government Organization, Phitsanulok Province . The sample consisting of the personnel under the head of child development center and child care teachers under the local government organization, Phitsanulok Province obtained by total of 211. The data were collected by using a Rating Scale questionnaire about the conditions of Administration of Child Development Centers According to National standard in Standard 1 and total 5 side were the follow 1) The Systematic Management 2) The Personnel Management 3) The Management of Environment for Safety 4) The Management of Health Promotion and Learning and 5) The Encouragement in the Involvement of family and community, and the statistics for data analysis were means and standard deviations.

The results showed that Management conditions according to the standards of the National Early Childhood Development Center of the Child Development Center under the local government organization Phitsanulok Province Overall, it was at a high level $\bar{x} = 4.44$ and S.D. = 0.35 The side with the highest mean is Management to promote health and learning followed by the promotion of family and community participation. Environmental management for safety Personnel Management and systematic management, respectively.

Keywords: Child Development Centers; National standard for Early Childhood Care

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไป อย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากร บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าว ของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอกแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้า ข้นวิกฤตของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐ และทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากร ทาง การแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคศาสนา และภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจใน ความสำคัญ ของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพใน ภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 1) และการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อพัฒนาการของเด็กในแต่ละคนตามศักยภาพได้บริบทใน แต่ละสังคม

วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กได้พัฒนาเพื่อไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีความเหมาะสมนั้น ต้องมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และคำนึงถึงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคมโลก (วรินทร์ ด่วงชำนาญ, 2560 : 1)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559 : 1) และในปี พ.ศ. 2562 คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อเชื่อมต่อสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และแผนพัฒนาต่างๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ และกรอบมาตรฐานคุณภาพปฐมวัยอาเซียน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานทุกสังกัดทั้งในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 4) ดังนั้น การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เหมาะสมกับวัย ทำให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นประชากรที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป จึงถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของการจัดการศึกษา

แต่ปัจจุบันของสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังมีปัญหามากจะเห็นได้จากงานวิจัย ของเกตุทอง เนียมผอย (2558 : 76 - 77) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษา ในข้อที่มีระดับปัญหาด้านการดำเนินการสูงสุด คือ ขาดการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา รองลงมาคือ การบันทึกและการรายงานผลการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียนอย่างไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2554 - 2558 ของ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. แจ้งว่ามีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 19,480 แห่งทั่วประเทศที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 304 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมได้คุณภาพระดับคะแนนต้องปรับปรุงเร่งด่วน (กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, 2560 : 1)

จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านบริหารการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลการบริหารจัดการในด้านต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ตามมาตรฐานการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในมาตรฐานที่ 1 ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 229 คนและครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 348 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 92 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 142 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 234 คน และได้รับการตอบแบบสอบถามจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 90.17

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ให้เลือกตอบ ได้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) มีและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการฯ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการฯ อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการฯ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการฯ อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการฯ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก เพื่อจัดทำร่างเครื่องมือแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงข้อมูลในแบบสอบถามให้ครอบคลุม และมีความสมบูรณ์ ทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อเรื่องและภาษาที่ใช้ในเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษาถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่

4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา IOC (Index of item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 63) โดยแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่องนี้มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ฯ จำนวน 15 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 15 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.938

7. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยตรวจสอบเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยจากหัวหน้าศูนย์ ฯ และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

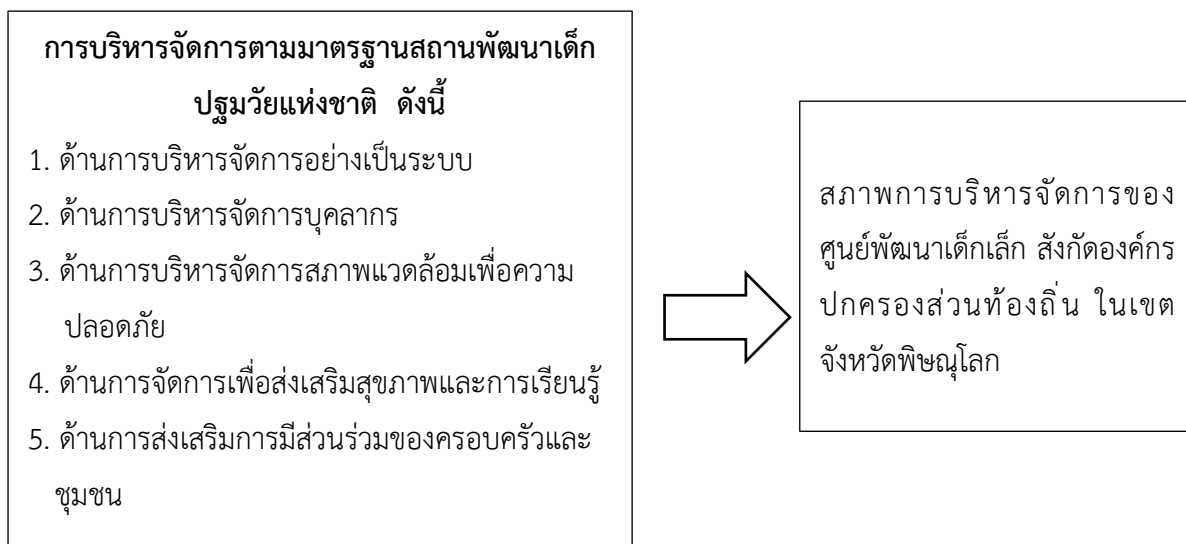
3.2 ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองเปล่า ติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้ได้รับการประเมิน ในการส่งแบบสอบถามคืนและแบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ จำนวน 234 ฉบับ

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.17

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และนำมาเป็นกรอบในการจัดทำเครื่องมือ ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยจุดมุ่งหมายของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย มุ่งศึกษาการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในมาตรฐานที่ 1 ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 81 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 130 คน รวมทั้งสิ้น 211 คน โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.17 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ด้าน	การบริหารจัดการ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	4.35	0.47	มาก	5
2	ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	4.40	0.44	มาก	4
3	ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย	4.43	0.46	มาก	3
4	ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	4.53	0.35	มากที่สุด	1
5	ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	4.51	0.39	มากที่สุด	2
	รวม	4.44	0.35	มาก	

สภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$)

โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบันทึกข้อมูลรายงานในระบบ LEC, ระบบรายงานการประเมินตนเอง (e-SAR) และระบบข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.48$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประมวลผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีและเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้สาธารณะชนทราบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$)

2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวุฒิการศึกษา และคุณสมบัติเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมาคือ ครู/ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวุฒิการศึกษา และคุณสมบัติเหมาะสม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) โดยข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากรทุกคน พร้อมทั้งมีการประเมินความเครียดด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$)

3. ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.43$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในบริเวณที่สะอาด และปลอดภัย ไม่อยู่ใกล้แหล่งมลพิษทางอากาศ น้ำ ดิน เว้นแต่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดโครงสร้างและตัวอาคารที่มั่นคง มีขอบเขตและทางเข้า-ออกที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฝึกซ้อมแผนอพยพให้กับบุคลากรและเด็กทุกคน อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$)

4. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบันทึกข้อมูลน้ำหนักส่วนสูงลงในกราฟการเจริญเติบโตของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 3 เดือน และมีการประเมินการเจริญเติบโตอย่างถูกวิธี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูได้รับการฝึกอบรมปฐมพยาบาลและฝึกช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$)

5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.51$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมในโอกาสสำคัญต่างๆ ตามประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแหล่งการเรียนรู้ หรือได้เป็นสถานที่ใช้จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น อบรมอาชีพ อบรมสุขภาพ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการสรุปผล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ดำเนินการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดย

ใช้มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 23 มาตรฐาน 94 ตัวบ่งชี้ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 และจากมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล และรับผิดชอบมีการบริหารจัดการ ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วรินทร์ ด่วงชำนาญ (2560 : 114) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกในด้านรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูได้รับการฝึกอบรมปฐมพยาบาลและฝึกช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ฝ่ายบริหารหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) และยังไม่มีการจัดโครงการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้น (CPR) แก่ให้ครูผู้ดูแลเด็ก ทำให้ครูยังไม่เห็นประโยชน์ และไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร (2562 : ออนไลน์) อ้างถึงข้อมูลของสำนักงานการแพทย์ โดยศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ) ร่วมกับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดโครงการ “กทม.อาสา ฝ่าวิกฤต ช่วยชีวิตด้วย CPR & AED ให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา” ในสังกัดเพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติในเรื่องการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน CPR โดยการปั๊มหัวใจด้วยวิธีการกดหน้าอกที่ถูกต้อง และการใช้เครื่องช่วยกระตุ้นหัวใจไฟฟ้าอัตโนมัติหรือ AED เน้นการฝึกปฏิบัติแบบเสมือนจริงสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐานให้กับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที โดยจะส่งผลให้ผู้ป่วยรอดชีวิตได้และถือเป็นการปฏิรูปการเรียนการสอนด้านทักษะชีวิต

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งการเรียนรู้ หรือได้เป็นสถานที่ใช้จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น อบรมอาชีพ อบรมสุขภาพ ฯ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้มาใช้บริการด้านสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากส่วนใหญ่จะเลือกสถานที่ที่มีความสะดวกต่อการนัดหมาย เช่น ศาลาประชาคม หรือศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน แต่อย่างไรก็ตามทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้

มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ อาทิ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมการเรียนรู้จากภูมิปัญญาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลรัตน์ แวนระเว (2559 : 105) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เงื่อนไขที่ส่งผลต่อดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองและให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาใช้บริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน และสอดคล้องกับ พรพรรณ อรุณเวช (2557 : 81) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนให้บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการศึกษาศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยการศึกษาศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประเด็นจากผลการวิจัยในข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งการเรียนรู้ หรือได้เป็นสถานที่ใช้จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุงและพัฒนา โดยสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมสำคัญต่างๆ ของชุมชน ให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น สามารถมาใช้ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกันได้

1.2 จากผลการวิจัยการศึกษาศึกษาสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประเด็นจากผลการวิจัยในข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูได้รับการฝึกอบรมปฐมพยาบาลและฝึกช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) ผู้บริหารผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำประเด็นดังกล่าวมากำหนดเป็นนโยบายด้านความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดให้มีการอบรมปฐมพยาบาลและฝึก

ช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) ให้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อเป็นการสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับครูผู้ดูแลเด็กในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (CPR) ทำให้สามารถดูแล ช่วยเหลือเด็กเล็กอย่างถูกวิธี ในกรณีประสบเหตุการณ์ฉุกเฉินได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก). กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- เกตุทอง เนียมผอย. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด และ สุรทอง ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรพรรณ อรุณเวช. (2557). *การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรินทร์ ดั่งขำนาญ. (2560). *สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิมลรัตน์ แวนระเว. (2559). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร. (2562). โครงการ กทม.อาสา ฝ่าวิกฤต ช่วยชีวิตด้วย CPR & AED. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2562. แหล่งที่มา : www.prbangkok.com.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.